Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) MAŁA POHULANKA 10—7.

Nr. Wilno, dnia 6 grudnia 1934 r. 1183.-

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

	Dział.	Str.
1. "Liet.Aidas" o zakończeniu konferencji bałtyckiej.-	I.	1.
2. "Rytas" i "Jaunakas Zinas" o niebezpieczeństwie niemieckiem.-	"	"

Kronika.

3. Podróż min.Lozoraitisa do Finlandji.-	"	2.
4. Podróż prof.Paksztasa do krajów bałtyckich.-	"	"
5. Udział Litwy w międzynarodowej konferencji kolejowej w Dreznie.-	"	3.
6. Wizyta posła niemieckiego u min.Lozoraitisa.-	"	"
7. Sprawa litewsko-łotewskich rokowań handlowych.-	"	"
8. Sprawa wizyty prezydenta Łotwy w Kownie.-	"	"
9. Wycieczka wilnian do Kowna.-	"	"
10. Zjazdy Polaków żmudzkich w ujęciu "Sekmadienis".-	"	"
11. Dokoła rokowań z Watykanem.-	"	"
12. Pogłoski o rokowaniach z Polską.-	"	"

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Kronika.

13. Organizowanie się korporacyj.-	III.	4.
14. Komisja badania umów handlowych.-	"	"
15. Sprawa pomnika powstańców 1863 r.-	"	"
16. Udekorowanie płk.Gustaitisa orderem francuskim.-	"	"
17. Nowy prezes Związku Dziennikarzy.-	"	"
18. Nominacja sekretarza repertuaru teatralnego.-	"	"
19. Ustanowienie państwowej nagrody literackiej.-	"	"

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

Kronika.

20. Nowy prezes Dyrektorjatu kłajpedzkiego.-	VII.	"

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

L i e t . A i d a s" o z a k o ń c z e n i u k o n f e r e n c j i b a ł t y c k i e j ."L.Aidas" Nr.277 z 4.XII.1934 r.Art.p.t."Po zakończeniu konferencji Ententy Bałtyckiej". Streszczenie:

W związku z zakończeniem się konferencji Ententy Bałtyckiej w Tallinie w dn.2 grudnia, można się już wypowiedzieć w sprawie wyników konferencji. Na konferencji rozważano głównie sprawy polityczne. Dadzą się one podzielić na dwie grupy. Pierwsza dotyczy ogólnej sytuacji politycznej, druga zaś wyłącznie polityki państw bałtyckich. Odnośnie pierwszej grupy uczestnicy konferencji wykazali jednolite stanowisko, stwierdzając potrzebę czuwania i konieczność kontynuowania pracy nad zapewnieniem pokoju i wzmocnieniem bezpieczeństwa w Europie Wschodniej. Skonsolidowanie jednolitości poglądów w tej sprawie stanowi doniosłą podstawę dla dalszego zbliżenia państw bałtyckich. Uniemożliwia ona jakiekolwiek możliwości wnoszenia rozłamu pomiędzy państwa bałtyckie i nadaje wyraźny kierunek polityce zagranicznej tych państw. Pozatem państwa bałtyckie wyraźnie się na konferencji tallińskiej się wypowiedziały w sprawie stosunku do Ligi Narodów. Zapewniły one, że są wierne paktowi Ligi Narodów i brać będą intensywny udział we wszystkich pracach tej instytucji. Mimo, że zgóry było wiadome, że państwa bałtyckie są wiernemi stronniczkami Ligi Narodów, podkreślenie tego stanowiska Ententy Bałtyckiej na konferencji tallińskiej nabiera w obecnych warunkach politycznych szczególnego znaczenia. Podkreślenie to świadczy o wyjątkowo wielkiej trosce państw bałtyckich w sprawie utrzymania pokoju.

To samo można powiędzieć o trzeciej ogólnopolitycznej sprawie, w której się wypowiedziała konferencja tallińska, a mianowicie o stanowisku państw bałtyckich odnośnie zatwierdzenia paktu wschodniego. Konferencja tallińska uznała za stosowne podkreślić, że wśród państw bałtyckich niema żadnej różnicy poglądów na tę sprawę i że są one ustosunkowane przychylnie do paktu wschodniego, jako do środka zapewnienia pokoju.

Niemniej ważne uchwały zapadły na konferencji tallińskiej w sprawie polityki państw bałtyckich. Przedewszystkiem należy wymienić sprawę wspólnej reprezentacji państw bałtyckich w instytucjach międzynarodowych. Pozatem skonstatowano jednolitość poglądów w sprawie opracowania projektu umowy na temat przyjaznego likwidowania wszystkich mogących się wyłonić sporów. Wreszcie poruszono sprawę uzgodnienia działalności dyplomatycznych przedstawicielstw państw bałtyckich zagranicą. Postanowiono przyjąć wspólne instrukcje dla tych przedstawicielstw, co niewątpliwie ułatwi państwom bałtyckim utrzymanie w akcji dyplomatycznej zagranicą jednolitej linji.

Konferencja bałtycka mimo krótkiego swego trwania osiągnęła bardzo wiele. Wyniki takie były możliwe jedynie dlatego,że konferencja ta zebrała się i odbywała się w duchu przyjaznej współpracy, co skonstatowali wszyscy uczestnicy konferencji. Świadczy to, że Ententa Bałtycka ma zdrowe podstawy i że rozwinie się ona w ściślejszy związek państw bałtyckich.-

"R y t a s" i "J a u n a k a s Z i n a s" o n i e b e z p i e c z e ń s t w i e n i e m i e c k i e m .

"Rytas" Nr.275 z 1.XII.1934 r. Art.p.t."Do czego dążą Niemcy". Streszczenie:

Niemcy wcześniej czy później będą się starały skonkretyzować propagowane w Niemczech publicznie plany Rosenberga. Drang nach Osten zawsze był pierwszorzędnym celem niemieckiej polityki imperjalistycznej. Nikt nie zaprzeczy, że rząd nie chce się wyrzec szerzenia szowinistycznego ducha ekspansji i przygotowywania się do konkretnych posunięć, które zainicjują realizację "mesjanizmu" Narodu Niemieckiego. Świadczą o tem w pierwszym rzędzie wynurzenia kierowników propagandy niemieckiej, iż Litwa stanowi jedyną drogę na Wschód i musi być zmiażdżona chociażby nawet miała na tem ucierpieć Kłajpeda. In. słowy pierwszym wrogiem, z którym wypadnie się rozprawić będzie Mała Litwa. Nie bez podstawy widocznie w społeczeństwie niemieckiem szerzone są tendencyjne wiadomości i pogłoski o Litwie przez co niewątpliwie pragnie się wytworzyć w ludności nastroje wojenne i rozpłomienić uczucia militarystyczne.

Dlaczego Niemcy mówią o zagarnięciu Litwy, jakby o fakcie dokonanym? Dlaczego rząd Rzeszy za pośrednictwem agentów M-stwa Propagandy podjudza społeczeństwo? W jakim celu wreszcie wzmacniają Niemcy na pograniczu Litwy wojsko szturmowców i inne oddziały pomocnicze? Nie należy wątpić, że wszystkie te fakty nie ukrywają prawdziwych chęci niemieckich, zwłaszcza, że potwierdzają je enuncjacje niemieckie.

Rzecz prosta, Niemcy przez wszystkie te posunięcia pragną przedewszystkiem zwrócić uwagę Litwy na fakt, iż proces hitlerowców kłajpedzkich, który się rozpocznie w b.m., nie może się zakończyć zastosowaniem sankcyj, przewidzianych przez ustawy litewskie względem winowajców. Czy jednak może to Litwinów nastraszyć? Wysiłki niemieckie w kierunku przekonania państw sygnatarjuszy, że Litwa oczyszczając kraj z terorystów,pogwałciła konwencję kłajpedzką spełzły na niczem. Skonstatowała to urzędowa prasa węgierska, czeska, francuska, angielska. Opinja tych państw jest oburzona na Niemców spowodu tych posunięć.

Wydaje się, że pogróżki niemieckie nie osiągną celu.Koncentracja wojska na pograniczu Litwy nie jest jeszcze dowodem, że siła rodzi prawo i że Litwa wyrzeknie się obrony swej suwerenności. Zdecydowanie Litwy w kierunku obrony swojej ojczyzny znane było Niemcom już w przeszłości. Zdecydowanie to nie zmniejszyło się obecnie,kiedy Teutonowie XX-go wieku pragną na Litwę się kusić.

Wzrastająca agresywność niemiecka niewątpliwie będzie dostatecznym bodźcem dla innych państw bałtyckich, które spojrzą bardziej realnie na grożące niemieckie niebezpieczeństwo. Związek bałtycki zrodzony wskutek propagandy Drang nach Osten i woli państw bałtyckich do obrony swej niepodległości, musi - rzecz prosta - wyciągnąć z obecnej sytuacji odpowiednie konsekwencje. Gdy istnieje realne niebezpieczeństwo, muszą być znalezione realne środki dla jego odparcia. Nie ulega wątpliwości bowiem, że ekspansja niemiecka na Wschód nie ograniczy się tylko do Kłajpedy i Litwy. Rząd litewski powinienby również odpowiednio poinformować państwa sygnatarjusze o agresji niemieckiej tak, aby na czas ochronić trwałość traktatów pokojowych i uniknąć tragedji, która może nastąpić w tej części Litwy.-

"Jaunakas Zinas" Nr.274 /XII.1934/ Art.p.t."Czy Litwie naprawdę grozi niebezpieczeństwo?" Streszczenie:

Pogróżki Prus Wschodnich pod adresem Litwy wywołały w szerokich warstwach społeczeństwa litewskiego nietylko sensację, lecz również niepokój. Twierdzenie, iż Niemcy przygotowują się do napaści na Litwę byłoby może przedwczesne. Jednak nastrój, który w ostatnich czasach dominuje w Prusach Wschodnich jest bardzo charakterystyczny. Już od dłuższego czasu w prasie wschodnio-pruskiej przez radjo i na zebraniach prowadzi się przeciwko Litwie i rządowi litewskiemu systematyczną propagandę. Jedną z przyczyn propagandy jest akcja rządu litewskiego na obszarze kłajpedzkim. W związku z rychłym procesem hitlerowców kłajpedzkich, który ma się rozpocząć 14 grudnia, propaganda niemiecka zaostrzyła się jeszcze bardziej. Drugą przyczyną propagandy są ogólne plany niemieckie na Wschodzie. Obie te przyczyny są wspólne, gdyż obszar Kłajpedy stanowi najbliższy konkretny cel planów niemieckich na Wschodzie.

W propagandzie przeciwko Litwie wykazuje się, że jedyna droga na Wschód prowadzi przez Litwę. Dlatego też Litwę należy zniszczyć. W Prusach Wschodnich rozpowszechnia się pogłoski, iż Litwini z pomocą Francuzów napadną na Prusy Wschodnie i postarają się zająć Królewiec. Wogóle obszar Kłajpedy porównuje się w Prusach Wschodnich do obszaru Saary, jako ziemi, która rychło powróci do Niemiec. Nastrój przeto jest taki, że marsz na Litwę stanowi kwestję najbliższego czasu i jeżeli Berlin z tem się nie zgodzi, Prusy Wschodnie uczynią to na własną rękę.

Litewskie dowództwo czyni kroki, by każda próba Prus Wschodnich napaści na Litwę była sparaliżowana.-

K r o n i k a .

P o d r ó ż m i n . L o z o r a i t i s a d o F i n l a n d j i . /XII.1934/:3 grudnia przybył do Helsinki litewski min.S.Zagr. Lozoraitis. Odbył on dłuższą konferencję z fińskim ministrem S.Zagr. W rozmowie z przedstawicielami prasy wyraził minister nadzieję, że jego wizyta przyczyni się do zaciśnienia węzłów przyjaźni między obu krajami. Zapytany o konferencję tallińską, oświadczył min.Lozoraitis,że jest z rezultatów konferencji bardzo zadowolony, gdyż wykazała ona, iż współpraca między trzema państwami bałtyckiemi pogłębia się i rozszerza. Zapytany o sprawę Kłajpedy i Wilna, na pierwsze pytanie odpowiedział Lozoraitis ogólnikowo, drugie zaś zbył milczeniem.

5 grudnia minister Lozoraitis wyjechał z Helsinki do Tallina, skąd wróci do Kowna.-

P o d r ó ż p r o f . P a k s z t a s a d o k r a j ó w b a ł t y c k i c h .Prasa kow./z 1.XII.1934/:Na zaproszenie łotewskich uczonych prof.K.Paksztas udaje się do państw bałtyckich. Zwiedzi on

Rzecz prosta, Niemcy przez wszystkie te pogróżki pragną przedewszystkiem wywołać uwagę Litwy na fakt, iż proces hitlerowców kłajpedzkich, zwany się rozpocznie 14 b.m., nie może się zakończyć zastosowaniem sankcji, przewidzianych przez ustawy litewskie względem wichrzycieli. Czy jednak może to Litwinów nastręczyć? Wysiłki niemieckie w kierunku przekonania państw sygnatarjuszy, że Litwa odrzyscza- jąc akt z terrorystów, pogwałciła konwencję kłajpedzką spełzły na niczem. Skonstatowała to urzędowa prasa węgierska, niemiecka, francuska, angielska. Opinja tych państw jest oburzona na Niemców z powodu tych posunięć.

Wydaje się, że pogróżki niemieckie nie osiągną celu. Koncentracja wojska na pograniczu Litwy nie jest jeszcze dowodem, że siła rządzi prawem i że Litwa wyrzeknie się obrony swej suwerenności. Zdecydowanie Litwy w kierunku obrony swojej ojczyzny znane było Niemcom już w przeszłości. Zdecydowanie to nie zmniejszyło się obecnie, kiedy Teutonowie XX-go wieku grożą na Litwę się rzucić.

Narastające agresywność niemiecka niewątpliwie będzie dostateczną bodźcem dla innych państw bałtyckich, które spojrzą bardziej realnie na grożące niemieckie niebezpieczeństwo. Związek bałtycki zrodzony wskutek propagandy Drang nach Osten i woli państw bałtyckich do obrony swej niepodległości, musi - rzecz prosta - wyciągnąć z obecnej sytuacji odpowiednie konsekwencje. Gdy istnieje realne niebezpieczeństwo, muszą być znalezione realne środki dla jego odparcia. Nie ulega wątpliwości bowiem, że ekspansja niemiecka na Wschód nie ograniczy się tylko do Kłajpedy i Litwy. Rząd Litewski powinienby również odpowiednio poinformować państwa sygnatarjusze o agresji niemieckiej tak, aby na czas ochronić trwałość traktatów pokojowych i uniknąć tragedji, która może nastąpić w tej części Litwy.-

"Jaunasis Žinnas" Nr.276 /XII.1934/ Art.p.t."Czy Litwie naprawdę grozi niebezpieczeństwo?" Streszczenie:

Pogróżki Prus Wschodnich pod adresem Litwy wywołały w szerokich warstwach społeczeństwa litewskiego nietylko sensację, lecz również niepokój. Twierdzenie, iż Niemcy przygotowują się do napaści na Litwę byłoby może przedwczesne. Jednak nastrój, który w ostatnich czasach dominuje w Prusach Wschodnich jest bardzo charakterystyczny. Już od dłuższego czasu w prasie wschodnio-pruskiej przez radjo i na zebraniach prowadzi się przeciwko Litwie i rządowi litewskiemu systematyczną propagandę. Jedną z przyczyn propagandy jest sprawa rządu litewskiego na obszarze kłajpedzkim. W związku z rychłym procesem hitlerowców kłajpedzkich, który ma się rozpocząć 14 grudnia, propaganda niemiecka zaostrzyła się jeszcze bardziej. Drugą przyczyną propagandy są ogólne plany niemieckie na Wschodzie. Obie te przyczyny są wspólne, gdyż obszar Kłajpedy stanowi najbliższy konkretny cel planów niemieckich na Wschodzie.

W propagandzie przeciwko Litwie wykazuje się, że jedyna droga na Wschód prowadzi przez Litwę. Dlatego też Litwę należy zniszczyć. W Prusach Wschodnich rozpowszechnia się pogłoski, iż Litwini z pomocą Francuzów napadną na Prusy Wschodnie i postarają się zająć Królewiec. Wogóle obszar Kłajpedy porównuje się w Prusach Wschodnich do obszaru Saary, jako ziemi, która rychło powróci do Niemiec. Nastrój ogólny jest taki, że teraz na Litwę stanowi kwestję najbliższego czasu i jeżeli Berlin z tem się nie zgodzi, Prusy Wschodnie uczynią to na własną rękę.

Litewskie dowództwo czyni kroki, by każda próba Prus Wschodnich napaści na Litwę była sparaliżowana.-

K r o n i k a .

P o d r ó ż m i n . L o z o r a i t i s a d o F i n l a n d j i .
/XII.1934/ 3 grudnia przybył do Helsinki litewski min.S.Zagr. Lozoraitis. Odbył on dłuższą konferencję z fińskim ministrem S.Zagr. W rozmowie z przedstawicielami prasy wyraził minister nadzieję, że jego wizyta przyczyni się do zacieśnienia węzłów przyjaźni między obu krajami. Zapytany o konferencję bałtycką, oświadczył min.Lozoraitis, że jest z rezultatów konferencji bardzo zadowolony, gdyż wykazała ona, iż współpraca między trzema państwami bałtyckiemi pogłębia się i rozszerza. Zapytany o sprawę Kłajpedy i Wilna, na pierwsze pytanie odpowiedział Lozoraitis ogólnikowo, drugie zaś zbył milczeniem.

5 grudnia minister Lozoraitis wyjechał z Helsinki do Tallina, skąd wróci do Kowna.-

P o d r ó ż p r o f . P a k s z t a s a d o k r a j ó w b a ł t y c k i c h . Prasa kow./z 1.XII.1934/ Na zaproszenie łotewskich uczonych prof.K.Pakształ udaje się do państw bałtyckich. Zwiedzi on

Łotwę, Estonję i Finlandję, wygłaszając tam odczyty o Litwie.Pierwszy odczyt odbędzie się 10 listopada.-

U d z i a ł L i t w y w m i ę d z y n a r o d o w e j k o n f e r e n c j i k o l e j o w e j w D r e z n i e .Prasa kowieńska /z 1.XII.1934/:Dn.17-24 listopada odbyła się w Dreznie międzynarodowa konferencja kolejowa, w której wzięły udział Litwa, Łotwa, Sowiety i Niemcy. Litwę reprezentowali na tej konferencji szef Dyrekcji Ekonomicznej M-stwa Komunikacji i ekonomista Zubrys.

Najważniejszym celem konferencji było ożywienie tranzytu towarów przez Litwę i Łotwę. Uchwalono obniżenie opłat za tranzyt towarów kolejami. Uchwała ta dotyczy papierów, zboża, maszyn i bierwion. Zmieniona taryfa zostanie wprowadzona w życie dn.1 stycznia 1935 r.-

W i z y t a p o s ł a n i e m i e c k i e g o u m i n . L o z o r a i t i s a .Prasa kowieńska /z 3.XII.1934/:Minister Spr.Zagr. Lozoraitis przyjął przed swym wyjazdem do Rygi posła niemieckiego Zechlina.

Jak podają, poseł Zechlin wyraził ministrowi Lozoraitisowi ubolewanie spowodu incydentu w litewskim konsulacie w Królewcu,gdzie, jak wiadomo, zostały potłuczone szyby.-

S p r a w a l i t e w s k o - ł o t e w s k i c h r o k o w a ń h a n d l o w y c h .Prasa kowieńska /z 4.XII.1934/:Jak donosi Elta z Rygi, prasa łotewska podaje, że 10 grudnia zostaną wznowione litewsko-łotewskie rokowania handlowe. Z Kowna przybędzie delegacja litewska, z Tallina - prezes delegacji łotewskiej poseł Lepinsz.-

S p r a w a w i z y t y p r e z y d e n t a Ł o t w y w K o w n i e ."Sekmadienis" Nr.48 /XII.1934/:Jak słychać, podczas pobytu ministra S.Zagr. Lozoraitisa w Rydze ustalono termin wizyty prezydenta Łotwy p.Kviesisa w Kownie. Mianowicie dostojny gość z Rygi oczekiwany jest w Kownie w kwietniu 1935 r.-

W y c i e c z k a w i l n i a n d o K o w n a ."Sekmadienis" 48. /XII.1934/:Według informacyj prasy polskiej, ma udać się w najbliższym czasie z Wilna do Kowna wycieczka złożona z 30-tu osób.-

Z j a z d y P o l a k ó w ż m u d z k i c h w u j ę c i u "S e k m a d i e n i s" ."Sekmadienis" Nr.48 /XII.1934/zamieszcza korespondencję ze Żmudzi p.t."Zmącony spokój Żmudzi". W korespondencji tej pisze autor m.in., co następuje: Polscy obszarnicy na Żmudzi znowu zaczynają podnosić głowę. Urządzają zjazdy, narady, tajne zebrania, a później polowania, na których wykrzykują jak za dawnych dobrych czasów. Największym organizatorem tych polskich "szumów" jest dr.H.,człowiek, który z bronią w ręku w armji legjonistów polskich walczył na wszystkich frontach przeciwko niepodległości Litwy, poczem jakoś się zaklimatyzował, służył cały czas w Możejkach, jako urzędnik państwowy, a obecnie otrzymuje emeryturę. W zjazdach polskich obszarników zawsze można zobaczyć człowieka, którego auto i numer tego auta kownianie dobrze znają. Można też zobaczyć pewnego wysokiego urzędnika z Kurszan i innych "patrjotów".-

D o k o ł a r o k o w a ń z W a t y k a n e m ."Diena" Nr.48./XII. 1934/:Obecnie toczą się rokowania rządu litewskiego z Watykanem w sprawie ścisłej interpretacji całego szeregu postanowień Konkordatu. Mówi się o tem, że ze strony Watykanu wyrażono życzenie, by względem księży-katolików stosowano w pierwszym rzędzie jurysdykcję kościelną. W niektórych wartwach społeczeństwa litewskiego wskazuje się jednak na to, że gdyby księżom udzielić tego przywileju, oznaczałoby to w praktyce, iż księża korzystają w Litwie z praw eksterytorjalności.-

P o g ł o s k i o r o k o w a n i a c h z P o l s k ą ."Diena" Nr.48 /XII.1934/:W ostatnich dniach rozeszły się pogłoski, że w początkach grudnia pewien wybitny kownianin udaje się do Warszawy w prywatnych sprawach, które jednak mają coś wspólnego z kwestjami politycznemi. Mówi się również o tem, że po świętach Bożego Narodzenia Kowno również doczeka gości z tamtej strony linji administracyjnej.-

...twę, Estonję i Finlandję, wygłaszając tam odczyty o Litwie. Pierwszy odczyt odbędzie się 19 listopada.-

Z e z j a z d u k o l e j o w c ó w. Międzynarodowa konferencja kolejowa w Grodnie. Prasa Kowieńska /z 1.XII.1934/: Dn. 17-24 listopada odbyła się w Grodnie międzynarodowa konferencja kolejowa, w której wzięły udział Litwa, Łotwa, Sowiety i Niemcy. Litwę reprezentowali na tej konferencji szef Dyrekcji Ekonomicznej Ministerstwa Komunikacji p. ekonomista Gabrys.

Najważniejszym celem konferencji było obniżenie tranzytu towarów przez Litwę i Łotwę, uchwalono obniżenie opłat za tranzyt towarów kolejami. Uchwała ta dotyczy przede wszystkiem zboża, maszyn i śledzi. Zmieniona taryfa zostanie wprowadzona w życie dn. 1 stycznia 1935 r.-

W i z y t a p o s ł a n i e m i e c k i e g o u m i n. L o z o r a i t i s a. Prasa Kowieńska /z 1.XII.1934/: Minister Spr. Zagr. Lozoraitis przyjął przed wyjazdem do Rygi posła niemieckiego Zechlina.

Jak podają, poseł Zechlin wręczył ministrowi Lozoraitisowi oświadczenie z powodu incydentu w litewskim konsulacie w Królewcu, gdzie jak wiadomo, wycięto przewody telefoniczne.-

O p r a c o w a n i e l i t e w s k o - ł o t e w s k i c h r o k o w a ń h a n d l o w y c h. Prasa Kowieńska /z 4.XII.1934/: Jak donosi Elta z Rygi, prasa łotewska podaje, że 10 grudnia zostaną wznowione litewsko-łotewskie rokowania handlowe. Z Kowna przybędzie delegacja litewska, z Tallinu - prezes delegacji łotewskiej poseł Lepinsz.-

S p r a w a w i z y t y p r e z y d e n t a Ł o t w y w K o w n i e. "Sekmadienis" Nr.48 /XII.1934/: Jak słychać, podczas pobytu ministra S.Zagr. Lozoraitisa w Rydze ustalono termin wizyty prezydenta Łotwy p.Kviesisa w Kownie. Niecodzienne dostojny gość z Rygi oczekiwany jest w Kownie w kwietniu 1935 r.-

W y c i e c z k a z W i l n a d o K o w n a. "Sekmadienis" 48. /XII.1934/: Według informacyj prasy polskiej, ma udać się w najbliższym czasie z Wilna do Kowna wycieczka złożona z 30-tu osób.-

Z j a z d y P o l a k ó w ż m u d z k i c h w u j ę c i u "S e k m a d i e n i s". "Sekmadienis" Nr.48 /XII.1934/zamieszcza korespondencję ze Żmudzi p.t."Zmacont spokój Żmudzi". W korespondencji tej pisze autor m.inn., co następuje: Polacy obszarnicy na Żmudzi znowu zaczynają podnosić głowę. Urządzają zjazdy, narady, tajne zebrania, a jesienią polowania, na których wykrzykują jak ze dawnych dobrych czasów. Największym szermierzem tych polskich "szumów" jest dr.H., człowiek, który z bronią w ręku w armji legjonistów polskich walczył na wszystkich frontach przeciwko niepodległości Litwy, potem jakoś się aklimatyzował, służył cały czas w Ministerstwach, jako urzędnik państwowy, a obecnie otrzymuje emeryturę. W zjazdach polskich obszarników zawsze można zobaczyć człowieka, którego auto i numer tego auta kowniani dobrze znają. Można też zobaczyć pewnego wysokiego urzędnika z Kurszan i innych "patrjotów".-

D o n o s y o r o k o w a n i a c h z W a t y k a n e m. "Diena" Nr.48./XII. 1934/: Obecnie toczą się rokowania rządu litewskiego z Watykanem w sprawie ścisłej interpretacji całego szeregu postanowień Konkordatu. Mówi się o tem, że ze strony Watykanu wyrażono życzenie, by względem księży-katolików stosowano w pierwszym rzędzie jurysdykcję kościelną. W niektórych warstwach społeczeństwa litewskiego wskazuje się jednak na to, że gdyby księżom udzielić tego przywileju, oznaczałoby to w praktyce, iż księża korzystają w Litwie z praw eksterytorjalności.-

P o g ł o s k i o r o k o w a n i a c h z P o l s k ą. "Diena" Nr.48 /XII.1934/: W ostatnich dniach rozeszły się pogłoski, że w początkach grudnia pewien wybitny kownianin uda się do Warszawy w prywatnych sprawach, które jednak mają coś wspólnego z kwestjami politycznemi. Mówi się również o tem, że po świętach Bożego Narodzenia Kowno również odwiedzą goście z tamtej strony linji administracyjnej.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Kronika.

Organizowanie się korporacyj."Diena" 48. /XII.1934/:Gabinet Ministrów podjął rozpatrywanie ustawy o Izbie Pracy. M-stwo Oświaty kończy opracowywanie przepisów o egzaminach dla rzemieślników. Następnie przystąpi M-stwo Oświaty do opracowywania projektu ustawy o Izbie Rzemieślniczej. M.S.Wewn. opracowało już projekt ustawy o Izbie Lekarskiej. Inżynierowie i technicy również wkrótce spodziewają się doczekać utworzenia odpowiedniej Izby. W ten sposób organizują się korporacje na coraz szerszą skalę.-

Komisja badania umów handlowych.Prasa kowieńska /z 1.XII.1934/:Gabinet Ministrów uchwalił założyć przy M. Spraw Zagr. komisję do badania umów handlowych.

Prezesem komisji ma być zamianowany St.Lozoraitis, członkami przedstawiciele M-stwa Rolnictwa, Izby Rolniczej i Izby Handlowo-Przemysłowej. Komisja rozpocznie swą działalność od dn.1 stycznia 1935 r.-

Sprawa pomnika powstańców 1863 r.Prasa kowieńska /z 1.XII.1934/:Jak podają pisma, w związku z 70 rocznicą powstania 1863-64 r., w którem wzięło udział również niemało Litwinów, pewna grupa osób porusza projekt uczczenia straconych powstańców przez wystawienie im pomnika na jednem ze znanych miejsc stracenia.-

Udekorowanie płk.Gustaitisa orderem francuskim.Prasa kowieńska /z 1.XII.1934/:Francuski minister Lotnictwa udekorował szefa lotnictwa litewskiego płk.Gustaitisa orderem Legji Honorowej.-

Nowy prezes Związku Dziennikarzy.Prasa kowieńska /z 3.XII.1934/:1 grudnia odbyło się doroczne zebranie Zw. Dziennikarzy. Do zarządu zostali obrani: prof.Tamoszaitis, prof.M. Birżyszka i pp.W.Gustainis, A.Gricziua, W.Kemeszys, A.Dedele,Dailide, Aleksandraviczius i W.Rastenis.

W nowym zarządzie odbył się podział funkcyj jak następuje: prezes - prof.Izydor Tamoszaitis, wiceprezesi- prof.M.Birżyszka i p. Dailide, sekretarz - p.A.Gricius, skarbnik - p.Kemeszys.-

Nominacja sekretarza repertuaru teatralnego.Prasa kowieńska /z 3.XII.1934/:W tych dniach członek zarządu T-wa Pisarzy Antoni Vaicziulaitis został zamianowany sekretarzem repertuaru teatralnego przy M-stwie Oświaty.-

Ustanowienie państwowej nagrody literackiej.Prasa kowieńska /z 3.XII.1934/:30 listopada odbyła się pierwsza narada w sprawach literackich. W naradzie wzięli udział dyrektorzy departamentów M-stwa Oświaty, prezes komisji wydawniczej przy M-stwie Oświaty L.Gira, prezes T-wa Pisarzy W.Mikolaitis-Putinas i inni pisarze. Uchwalono, poczynając od bież.roku wyznaczać corocznie nagrody w wys.5 tys. litów za najlepszy utwór literacki.

Pozatem postanowiono w porozumieniu z T-wem Pisarzy ustalić spis utworów dla przekładu i utworzyć kadrę tłumaczów.-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

Kronika.

Nowy prezes Dyrektorjatu."Liet.Aidas" Nr.276. /XII.1934/:2 grudnia gubernator kłajpedzki powierzył utworzenie nowego Dyrektorjatu członkowi Sejmiku Kłajpedzkiego Jerzemu Bruvelaitisowi. Liczy on 34 lata. Dotychczas zajmował się organizowaniem litewskiej młodzieży na obszarze Kłajpedy i pracą w różnych komisjach sejmikowych.

Jak podaje Elta, poprzedni prezes Dyrektorjatu Reizgis podał się do dymisji spowodu dwukrotnego niezebrania się Sejmiku, co uniemożliwiło Dyrektorjatowi załatwianie spraw finansowych, podatkowych, administracyjnych i t.p., a jednocześnie stanowiło wyraz nieufności względem Dyrektorjatu Reizgisa.-